

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH DLA GMINY BIELINY NA 2022 ROK

I. Wprowadzenie

Podstawą prawną do podejmowania działań wobec zjawiska nadużywania alkoholu jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz kierunki działania wskazane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ustawa jest aktem prawnym wskazującym, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy. W tym obszarze ustawa łączy się z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która wyraźnie definiuje przemoc w rodzinie jako przestępstwo i wyznacza kierunki zwalczania patologii.

Wszelkie działania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi mają umocowanie ustawowe i są podstawą świadomego działania samorządu na rzecz dobra społeczności lokalnej. Podejmowanie jak największej liczby działań zmierzających do ograniczenia szkód spowodowanych konsumpcją alkoholu powinno odbywać się na szczeblu lokalnym.

„Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych. W świetle nowoczesnej wiedzy uzależnienie od alkoholu jest chorobą wieloczynnikową, bio-psycho-społeczną, uszkadzającą funkcjonowanie człowieka w sferze somatycznej, psychologicznej, społecznej i duchowej” (Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych). Problemy wynikające z picia alkoholu oraz stosowania środków uzależniających stanowią obecnie jedną z ważniejszych kwestii społecznych. Zjawiska te mają bowiem istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia Polaków, zdolność do konkurencji na wymagającym rynku pracy, a także na relacje interpersonalne w środowisku rodzinnym. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji. Większe ryzyko niesie za sobą tylko palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze. Ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek ze spożywaniem alkoholu. Szkody wynikające z jego nadużywania występują w bardzo różnych obszarach polskiej rzeczywistości. Nie można ich uniknąć, ale można zmniejszyć ich rozmiary i dotkliwość. Picie alkoholu w dalszym ciągu postrzegane jest jako swoisty sposób na życie na rozwiązywanie problemów. Należy stwierdzić, że alkohol we wszystkich jego postaciach jest łatwo dostępny i nie ma problemu z jego nabyciem. Istotny jest również fakt nasilania się zjawiska systematycznego picia oraz zwiększenia picia wśród młodzieży jak również ścisły związek między wczesną inicjacją alkoholową, a spożywaniem dużych ilości alkoholu, zażywania narkotyków i przestępczością.

Kluczowym aktem prawnym na podstawie którego prowadzi się realizację działań zapobiegających powstawaniu nowych i zmniejszaniu istniejących problemów których podłożem jest nadużywanie alkoholu na szczeblu lokalnym jest gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zakłada kontynuację zadań realizowanych w Gminie Bieliny w poprzednich latach, a uznanych jako konieczne do utrzymania. Program stanowi spis działań będących jednocześnie zadaniami własnymi gminy wynikającymi z ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

II. Cele i realizatorzy Programu

1. Celem głównym Programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi.

2. Cele szczegółowe:

- 1) ograniczenie spożycia napojów alkoholowych,
- 2) zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem,
- 3) wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży,
- 4) budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkohol (w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie),
- 5) zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 6) objęcie pomocą większej liczby osób uzależnionych od alkoholu,
- 7) zmniejszenie poczucia bezradności w poszukiwaniu pomocy,
- 8) zwiększenie skali działalności informacyjnej.

3. Zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych są realizowane przez:

- 1) Wójta Gminy Bieliny,
- 2) Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 3) Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- 4) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielinach,
- 5) Placówki oświatowe,
- 6) Posterunek Policji w Bielinach,
- 7) Gminną Bibliotekę Publiczną,
- 8) Centrum Tradycji, Turystyki i Kultury Gór Świętokrzyskich
- 9) osoby fizyczne i prawne, w tym organizacje pozarządowe,
- 10) specjalistów z zakresu uzależnień.

III. Zadania Gminnego Programu

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, realizowane poprzez:

1) Kontynuację działalności Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych w Bielinach w którym odbywają się darmowe dla mieszkańców Gminy Bieliny konsultacje z terapeutą ds. uzależnień dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar przemocy w rodzinie (utrzymanie i wyposażenie pomieszczeń Punktu, wynagrodzenie osób zatrudnionych).

Główne zadania Punktu to:

- motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i osób współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnień,
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu,
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej.

2) Kontynuację porad z zakresu psychologii przez psychologa zatrudnionego przez GOPS w Bielinach,

3) Współpracę z ośrodkami zajmującymi się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w zakresie ponadpodstawowej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych z terenu Gminy Bieliny.

Wskaźniki oceny realizacji zadań:

- liczba porad udzielonych przez terapeutę w Punkcie Konsultacyjnym
- liczba porad udzielonych przez psychologa zatrudnionego przez GOPS
- liczba mieszkańców gminy Bieliny korzystających z ponadpodstawowej pomocy terapeutycznej w szczególności w ośrodkach terapii uzależnień i współuzależnienia w Kielcach i w Świętokrzyskim Centrum Psychiatrii w Morawicy

2. Udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, poprzez:

- 1) warsztaty psychologiczne dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Bieliny,
- 2) zajęcia socjoterapeutyczne realizowane w szkołach na terenie gminy Bieliny (w tym zajęcia z logopedą, zakup pomocy logopedycznych itp.),
- 3) włączenie się w organizację wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży w tym z rodzin ubogich, dysfunkcyjnych oraz z problemami alkoholowymi z elementami terapii i profilaktyki uzależnień (profilaktyka uniwersalna i selektywna),

- 4) aktywne uczestnictwo w gminnym systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez koordynowanie działań dotyczących pomocy ofiarom przemocy (przede wszystkim współpraca z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym w Bielinach),
- 5) podnoszenie kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (kursy, szkolenia, konferencje),
- 6) zakup i rozprowadzenie publikacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, przeprowadzanie kampanii edukacyjnych,
- 7) działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bielinach (kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych, podnoszenie kwalifikacji, wynagrodzenia, bieżąca działalność wynikająca z regulaminu Komisji),
- 8) podejmowanie działań informacyjno- edukacyjnych (w szczególności w szkołach) w zakresie przeciwdziałania cyberprzemocy,
- 9). podejmowanie działań informacyjno- edukacyjnych (w szczególności w szkołach) w zakresie zdrowego odżywiania i promowania właściwych nawyków żywieniowych,**
- 10). upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym,**

Wskaźniki oceny realizacji zadań:

- liczba dzieci uczestniczących w warsztatach psychologicznych prowadzonych na terenie szkół
- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach socjoterapeutycznych prowadzonych na terenie szkół (w tym zajęcia z logopedą)
- liczba dzieci uczestniczących w wycieczkach w ramach profilaktyki uniwersalnej i selektywnej
- liczba rodzin objęta procedurą Niebieskiej Karty
- liczba odbytych spotkań członków Gminnej Komisji
- liczba rozmów interwencyjno – motywujących przeprowadzonych przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- liczba wniosków skierowanych przez Gminną Komisję do Sądu Rejonowego w Kielcach dotyczących przymusowego leczenia odwykowego
- liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, poprzez:

- 1) organizowanie na terenie szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych programów oraz przedstawień profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- 2) organizowanie szkoleń dla rodziców,
- 3) dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów szkolnych,

- 4) prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych w szkołach na terenie Gminy,
- 5) przeprowadzanie lokalnych i regionalnych kampanii edukacyjnych na tematy związane z profilaktyką alkoholową, przeciwdziałaniem narkomanii i szkodliwością nikotyny oraz współdziałanie w ogólnopolskich kampaniach medialnych dotyczących tej tematyki,
- 6) wspieranie działań profilaktycznych o charakterze rozrywkowym, sportowym, ***turystyczno-rekreacyjnych itp. w szczególności dla dzieci i młodzieży, między innymi*** eksponujących szkodliwość alkoholu, narkotyków oraz „dopalaczy” (spektakle, zawody sportowe, festyny, konkursy, imprezy tematyczne, itp.), ***oraz zadań z elementami profilaktyki zdrowego stylu życia.***
- 7) zakup i rozprowadzanie materiałów informacyjno – edukacyjnych (książki, kasety, płyty DVD, broszury, ulotki, prenumerata czasopism, itp.),
- 8) szkolenia i kursy specjalistyczne dla osób zajmujących się pracą z osobami uzależnionymi oraz współuzależnionymi,
- 9) działalność na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców i bezpieczeństwa w miejscach publicznych (kampanie edukacyjne, współpraca z ośrodkami szkolenia kierowców, szkolenia dla kierowców),
- 10) podejmowanie działań edukacyjnych, informacyjnych oraz interwencyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych,
- 11) współpracę z mediami w zakresie przekazywania nowoczesnej i profesjonalnej wiedzy na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, działań podejmowanych w Gminie, miejsc udzielania pomocy.
- 12) wspieranie działań mających na celu kształtowanie pozytywnego poczucia własnej wartości dzieci i młodzieży, pomocy dzieciom z niską samooceną (w tym warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców, wspieranie nauczycieli pracujących z dziećmi, profilaktyka nadwagi i otyłości itp.),

Wskaźniki oceny realizacji zadań:

- liczba osób przeszkolonych z rozbiciem na poszczególne szkolenia
- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach oraz w przedstawieniach profilaktycznych
- liczba akcji edukacyjnych (kampanie lokalne i ogólnopolskie)

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

- 1) Wspieranie stowarzyszeń, instytucji i osób fizycznych promujących abstynencję i zdrowy styl życia.
- 2) współpraca z lokalnymi instytucjami celem pomocy rodzinom z problemami alkoholowymi

Wskaźniki oceny realizacji zadań:

- liczba instytucji działających na terenie Gminy Bieliny promujących abstynencję i zdrowy styl życia

5. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego (kierowanie spraw do Sądu Rejonowego - Sądu Rodzinnego w Kielcach)

- 1) pokrycie kosztów sądowych
- 2) pokrycie kosztów poniesionych na sporządzenie opinii lekarzy biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia (psycholog, psychiatra).

Wskaźniki oceny realizacji zadań:

- liczba wniosków skierowanych przez Gminną Komisję do Sądu Rejonowego w Kielcach dotyczących przymusowego leczenia odwykowego
- liczba sporządzonych opinii przez lekarzy biegłych sądowych

6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

IV. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W BIELINACH

1. Komisję powołuje Wójt Gminy Bieliny oraz zatwierdza regulamin działania Komisji.
2. Do zadań Komisji należy, w szczególności:
 - koordynowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie Gminy,
 - przeprowadzanie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy,
 - występowanie z wytyczeniem priorytetów gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - wydawanie opinii dotyczących zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z uchwałą Rady Gminy, będących podstawą do uzyskania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
 - współpraca z innymi organami administracji państwowej i samorządowej oraz organizacjami społecznymi, związkami wyznaniowymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii,
3. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie, które ustala się **w wysokości 100 zł (brutto) za posiedzenie.**
4. Komisja będzie się spotykać co najmniej raz w miesiącu. Dodatkowe spotkanie może być zwołane na wniosek każdego z członków Komisji, o ile wynikną pilne potrzeby.
5. Na posiedzeniach prowadzone są rozmowy z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi, ofiarami i sprawcami przemocy, kompletowane są dokumenty

w przedmiocie przymusowego leczenia odwykowego do Sądu Rejonowego w Kielcach oraz Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Bielinach, wydawane są opinie dotyczące zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i uchwałą Rady Gminy Bieliny oraz opiniowane są pisma od instytucji działających na terenie Gminy dotyczące przyznawania funduszy na działania związane z profilaktyką uzależnień.

6. Komisja przeprowadza kontrole przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych w sklepach i punktach gastronomicznych. Za jednorazowy udział członka Komisji w kontroli co najmniej 2 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeprowadzonej w jednym dniu, naliczać się będzie, dodatkowo do wynagrodzenia za posiedzenia – 30 zł. (brutto).
7. Podstawą wynagrodzenia jest lista obecności lub protokoły z kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
8. Wydatki na wynagrodzenia, szkolenia, koszty podróży służbowych (delegacje) członków, utrzymanie i doposażenie (meble, sprzęt komputerowy, artykuły papieżnicze, druki, itp.) Gminnej Komisji realizowane są ze środków budżetu Gminy przeznaczonych na realizację zadań własnych wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określonych w niniejszym Programie.

V. Źródła i zasady finansowania Programu

1. Źródłem finansowania zadań Programu są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środki z tzw. „małpek” przyznawane ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej nieprzekraczającej 300 ml przydzielane przez Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy.
2. Zadania określone w Programie finansowane są zgodnie z preliminarzem wydatków.
3. O finansowanie zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych mogą ubiegać się placówki oświatowe, instytucje, organizacje pozarządowe i osoby fizyczne, które posiadają uprawnienia do realizacji tego typu zadań.
4. Warunkiem otrzymania dofinansowania przez placówki oświatowe jest złożenie do Wójta Gminy wniosku wraz z projektem działań profilaktycznych, których wniosek dotyczy oraz określenie kosztów realizacji zadania.
5. Dofinansowanie następuje na podstawie umowy zawartej między Gminą a realizatorem lub w przypadku placówek oświatowych pisma akceptującego realizację zadania z określeniem sposobu przekazania środków na realizację.
6. Podmiot realizujący zadanie z udziałem środków finansowych z Programu zobowiązany jest do złożenia sprawozdania merytorycznego i finansowego.
7. Zlecenie zadania publicznego organizacjom pozarządowym może przybierać formę powierzenia (udzielania dotacji na finansowanie zadania) lub wspierania (udzielania dotacji na dofinansowanie zadania).
8. Dofinansowanie szkoleń osób realizujących Program odbywa się poprzez przekazanie środków bezpośrednio do jednostki szkolącej. Podstawą decyzji o finansowaniu szkolenia jest informacja o merytorycznej zawartości programu szkolenia pozwalająca na ocenę jego użyteczności.

9. Środki z Programu mogą stanowić wkład własny przy ubieganiu się o dofinansowanie realizacji zadania ze środków pozabudżetowych.

VI. Preliminarz wydatków na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 roku

1. Planowane dochody – **121 514,51 zł**
 2. Planowane wydatki związane z realizacją gminnego programu przeciwdziałania alkoholizmowi – **121 514,51 zł** :
- w tym:

- **Zadanie 1 – 26 000,00 zł**
- **Zadania 2 – 33 000,00 zł**
- **Zadania 3 – 35 514,51 zł**
- **Zadania 4 – 9 000,00 zł**
- **Zadania 5 - 15 000,00 zł**
- **Zadania 6 - 3 000,00 zł**

VII. Postanowienia końcowe

1. Zakres zadań wynikających z niniejszego programu może być weryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację.
2. Kontrola efektywności programu realizowana jest poprzez:
 - 1) systematyczne zbieranie i analizę danych dotyczących realizacji Gminnego Programu;
 - 2) systematyczne sprawdzanie zadań pod względem jakości, czasu oraz efektywności;
 - 3) sporządzanie raz w roku sprawozdania (do 31 marca 2023 roku) z wykonania Programu przez pracownika Urzędu Gminy odpowiedzialnego za realizację Programu. W sprawozdaniu należy zawrzeć informacje dotyczące ilości środków finansowych przeznaczonych na realizację poszczególnych działań, liczby przeprowadzonych i/lub dofinansowanych form w ramach poszczególnych działań, liczby osób objętych poszczególnymi działaniami, liczby podmiotów, z którymi nawiązano współpracę.
3. Wójt Gminy Bieliny sprawuje na bieżąco nadzór nad realizacją Gminnego Programu i podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia wyznaczonych celów.